

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon
Cluster Curaçao
Datum
29 augustus 2018
Ons kenmerk
Cft 201800183
Pagina
1/11

Telefoonnummer
+5999 4619081
E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlage
1

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Advies bij de vastgestelde eerste begrotingswijziging 2018 en reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2018

Geachte heer Gijsbertha,

Op 11 juli jl. heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de vastgestelde eerste begrotingswijziging 2018 (BW) ontvangen. Gelijktijdig met deze BW heeft u op ons verzoek aanvullende informatie verstrekt gerelateerd aan de begrotingsuitvoering. Omdat op dat moment nog niet alle aanvullende informatie compleet was, heeft het Cft ingestemd met het verzoek van Curaçao om de ontbrekende informatie gelijktijdig met de tweede uitvoeringsrapportage 2018 (UR) aan te leveren. Op 15 augustus jl. hebben wij de UR ontvangen, hetgeen binnen de wettelijke termijn is gebeurd. U ontvangt hierbij het advies van het Cft bij de BW op basis van artikel 12 lid 2 van de Rijkswet financieel toezicht (Rft) alsmede een reactie op de UR op basis van artikel 17 jo. artikel 12 lid 3 van de Rft. De door u verstrekte aanvullende informatie is bij de beoordeling van zowel de BW als de UR betrokken. Een afschrift van dit advies wordt aan de Minister-President en de voorzitter van de Staten gestuurd.

Oordeel

Het Cft voorziet op basis van de vastgestelde BW en de tweede UR dat met de huidige begroting en de uitvoering daarvan in 2018 niet voldaan zal worden aan de begrotingsnormen in artikel 15 van de Rft. Het Cft maakt zich ernstige zorgen over de financieel-economische situatie waarin Curaçao zich bevindt en roept het bestuur op om met voortvarendheid te werken aan structurele oplossingen om de houdbaarheid van de overheidsfinanciën te waarborgen. Gezien de ernst van de situatie zal het Cft de Rijksministerraad op basis van artikel 4 Rft informeren over de actuele stand van zaken.

In de brief van 25 juli jl. heeft het Cft u om een aangepaste versie van de actiematrix kostenbesparing verzocht (Cft201800157). Deze aangepaste actiematrix hebben we ontvangen als onderdeel van de UR. Echter de aansluiting tussen kostenbesparende maatregelen in de BW en de rapportage daarover in de UR (de actiematrix) wordt niet gemaakt, waardoor de BW op basis van artikel 15 lid 2 onder c Rft, onvoldoende controleerbaar is. Uit de voortgangsinformatie blijkt dat bij een deel van de maatregelen slechts beperkte voortgang is geboekt. Over een ander deel heeft het Cft nog steeds onvoldoende informatie om de haalbaarheid te beoordelen. De in de begroting verwerkte kostenbesparende maatregelen bedragen ANG 29 miljoen. Voor ANG 14 miljoen kan het Cft de haalbaarheid van de begrote besparingen voldoende beoordelen en vaststellen. Voor ANG 15 miljoen kan het Cft dit niet door het ontbreken van volledige voortgangsinformatie.

De in de BW opgenomen compliance maatregelen hebben vertraging opgelopen. Ook hiervan is op basis van de voortgangsinformatie onvoldoende controleerbaar of deze vertraging in het resterende deel van 2018 nog zal worden ingehaald. Op basis van een extrapolatie die is gebaseerd op de belastingrealisatie in voorgaande jaren, verwacht het Cft een onderschrijding op de belastingopbrengsten (inclusief compliance) van tussen de ANG 20 en 40 miljoen. Het Cft concludeert daarom dat de belastingopbrengsten ca. ANG 30 miljoen zullen achterblijven bij de begroting. Bovendien is het Cft geïnformeerd over het feit dat de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) de in de begroting 2018 verwerkte groeiraming van 0,3% neerwaarts zal bijstellen met 1,9% tot een krimp van 1,6%. Dit is nu voor een deel al zichtbaar bij de lagere belastingopbrengsten in het afgelopen half jaar en tempert zeker de verwachtingen voor de rest van 2018. Ook op andere vlakken zoals sociale lasten en -premies en de werkeloosheid zal dit gevolgen hebben. Het is belangrijk dat middels een analyse ook deze mogelijke tegenvallers in beeld worden gebracht en ter compensatie hiervan maatregelen worden getroffen.

Het Cft is van mening dat de dividendbaten UTS in 2016 door het destijds ontbreken van een besluit van de aandeelhoudersvergadering, ten onrechte in de verantwoording van 2016 zijn opgenomen. Het Cft beschouwt voorts de vordering op basis van het AVA-besluit van 15 mei 2018 en het op 13 augustus 2018 alleen door Curaçao getekende AVA besluit, als zeer onzeker. Het Cft is van oordeel dat er daarom voor de volledige vordering van ANG 37 miljoen een voorziening ten laste van de gewone dienst moet worden getroffen. Voor wat betreft de overige openstaande dividendvorderingen uit 2016 en 2017 ten bedrage van ANG 75,4 miljoen, adviseert het Cft de regering om met de betreffende overheidsvennootschappen onvoorwaardelijk betalingsregelingen te treffen en hierover bij de derde UR aan het Cft te rapporteren. Tevens adviseert het Cft de regering om te komen tot een structureel dividendbeleid om te voorkomen dat incidentele inkomsten uit overheidsdeelnemingen gebruikt worden voor structurele overheidsuitgaven en om de continuïteit van deze overheidsdeelnemingen te garanderen.

Aanvullend zijn naar mening van het Cft een aantal mogelijke risico's voor de begroting onvoldoende controleerbaar door het uitblijven van de benodigde informatie. Het betreft de financiële gevolgen van risico's rondom Fundashon Kas Popular (FKP) en Refineria di Korsou (RdK). Voorts ontvangen wij graag van u op korte termijn de second opinion van de stichting overheidsaccountants bureau (SOAB) op de business case HNO, inclusief dekkingsmaatregelen. Wij wijzen u erop dat het Cft deze stukken dient te ontvangen om vast te kunnen stellen of er sprake is van een reëel risico voor de begroting 2018 en verder. Het Cft ontvangt tevens graag de analyse van de schuldsituatie van Sehos zodat het Cft dit risico voor de begroting 2018 kan beoordelen. Het Cft vraagt u deze informatie tegelijkertijd met het antwoord op dit schrijven aan te leveren. Ook verzoekt het Cft u eventuele aanvullende financiering die voor HNO benodigd is ter beoordeling voor te leggen aan het Cft.

Het Cft is op basis van de aangeleverde informatie van oordeel dat de begroting van 2018, waarin het bedrag van ANG 48 miljoen voor tekortcompensatie uit 2017 is verwerkt, niet langer sluit en is er op grond hiervan niet van overtuigd dat de maatregelen die Curaçao zich heeft voorgenomen, dit jaar nog volledig gerealiseerd kunnen worden. Voor de achterblijvende belastinginkomsten (ANG 30 miljoen), de kostenbesparingen (ANG 15 miljoen) en de dividendvordering UTS (ANG 37 miljoen) zullen nu alternatieven moeten worden aangedragen die in 2018 en verder, effect sorteren. Een maatregel die direct effect sorteert is een onmiddellijke verplichtingenstop. Conform artikel 12 lid 2 van de Rft geeft het Cft in deze brief gemotiveerd zijn bevindingen met betrekking tot de toets aan de normen van artikel 15 van de Rft, en beveelt het Cft Curaçao aan om de begroting 2018 weer in overeenstemming te brengen met deze normen.

Het Cft geeft u daarbij de volgende aanbevelingen:

1. Presenteer aanvullende dan wel alternatieve maatregelen die leiden tot ten minste ANG 82 miljoen aan extra opbrengsten of lastenverlagingen. Dit moet leiden tot een begrotingswijziging, die vóór 1 oktober a.s. moet worden ingediend bij het Cft.
2. Pas de actiematrix kostenbesparingen aan op basis van de nieuwe maatregelen en verwerk deze cijfermatig in de begrotingswijziging.
3. Voer per direct een verplichtingenstop in. Dit betekent dat er geen nieuwe verplichtingen meer mogen worden aangegaan.
4. Versterk de regie op de implementatie en de uitvoering van deze nieuwe maatregelen zodat deze op korte termijn ten uitvoer kunnen worden gebracht. Dit omvat ten minste een inzichtelijk plan van aanpak -voorzien van een realistisch tijdsplan- ten aanzien van de implementatie van de maatregelen.
5. Tref voor de volledige vordering op UTS voor ANG 37 miljoen een voorziening ten laste van de gewone dienst.
6. Ten aanzien van de overheids-NV's waar momenteel nog dividendvorderingen open staan dienen concrete afspraken te worden gemaakt over de betaling en neem deze op in de derde UR 2018.

7. Kom uiterlijk eind eerste kwartaal 2019 tot een vastgesteld structureel dividendbeleid waarbij de continuïteit van de overheidsdeelnemingen wordt gewaarborgd. Stel daarnaast een werkwijze vast voor het begroten van dividenden die langjarige openstaande vorderingen voorkomt, de controleerbaarheid verhoogt en vervat deze werkwijze in heldere regels.
8. Breng vóór 13 september de risico's voor de (meerjarige) begroting als gevolg van de dossiers van HNO, Sehos, FKP en RdK volledig in beeld zodat het realiteitsgehalte van de begroting zorgvuldiger kan worden bepaald.

U wordt verzocht het Cft binnen twee weken (uiterlijk 12 september a.s.) te informeren over hoe u invulling geeft aan bovengenoemde aanbevelingen.

Toelichting

Achtergrond

Al bij het advies op de ontwerpbegroting 2018 (28 augustus 2017) uitte het Cft zijn zorgen over de uitvoering van de begroting en gaf aan dat de marges om tegenvallers in de begroting 2018 op te vangen beperkt zijn. Dit beeld werd bevestigd bij de ontvangst van de derde UR 2017. Naar aanleiding van deze UR heeft het Cft dan ook een reactie uitgebracht op basis van artikel 17 jo. artikel 12 lid 3 van de Rft en aangegeven ernstige twijfel te hebben bij de haalbaarheid van de begroting 2017. Bij de vierde UR werd duidelijk dat 2017 zou afsluiten met een omvangrijk tekort van ca. 116 miljoen. De reactie bij de derde UR vormde het startpunt van het hoor -en wederhoortraject en stond in het teken van het verkrijgen van meer duidelijkheid en inzicht in de haalbaarheid en realisatie van de begroting 2018 en de tekortcompensatie van 2017. Het toen ingezette hoor-en wederhoortraject is beëindigd (brief Cft 20180406) en met het bestuur van Curaçao is een aantal afspraken gemaakt die hoofdzakelijk betrekking hadden op de haalbaarheid en controleerbaarheid van de kostenbesparende en compliance verhogende maatregelen, de dividenduitkeringen en de risico's voor de begroting. Het Cft constateert op basis van de nu voorliggende stukken dat slechts ten dele aan de gemaakte afspraken tegemoet is gekomen en dat de haalbaarheid en het realiteitsgehalte van de opgenomen maatregelen nog altijd onvoldoende zijn.

Lasten en kostenbesparende maatregelen

De lasten in de tweede UR komen uit op ANG 808,8 miljoen. Ten opzichte van de prognose van ANG 811,5 miljoen is daarmee voorlopig sprake van een onderbesteding van ANG 2,7 miljoen. De kostenbesparende maatregelen (ca. ANG 29 miljoen) die tot doel hebben het tekort uit 2017 deels te compenseren, maken onderdeel uit van de vastgestelde begroting en daarmee ook van de prognose.

Als onderdeel van de tweede UR is een rapportage toegevoegd met daarin een overzicht van de voorgenomen maatregelen ter verlaging van de uitgaven. Daar zijn extra maatregelen aan toegevoegd op wat reeds in de begroting 2018 is verwerkt; gezamenlijk telt dat op tot ca. ANG 45 miljoen. Daarmee wordt een marge ingebouwd voor maatregelen die bij nader inzien niet gerealiseerd kunnen worden.

In de tweede UR ontbreekt echter een vergelijking met de begroting, zodat niet duidelijk wordt welke maatregelen reeds zijn verwerkt in de begroting 2018 en welke nog niet.

In de rapportage is per maatregel een aparte kolom opgenomen inzake de voortgang. Bij de maatregelen die met name betrekking hebben op de generieke kortingen (o.a. reis- en verblijfskortingen, vermindering inzet externen, uitstroom gepensioneerden, beperking toelagen, gratificaties & overwerk) is deze kolom niet ingevuld. Dit betreft ongeveer ANG 19 miljoen van de beoogde besparing. Bij een deel van de maatregelen (ca. ANG 12 miljoen) is de voortgang wel vermeld maar bevindt men zich in een voorbereidende fase, waardoor de haalbaarheid niet is te beoordelen. Tot slot lijken een aantal maatregelen op basis van de vermelde voortgang gereed of reeds dusdanig ver gevorderd dat verondersteld mag worden dat zij zullen worden gerealiseerd (ANG 14 miljoen).

Het Cft benadrukt dat het proces ten aanzien van het verkrijgen van bovengenoemde voortgangsinformatie moeizaam is verlopen. Dit draagt bij aan het gebrek aan vertrouwen van het Cft dat een nieuw tekort eind 2018 kan worden afgewend. Om zijn toezichthoudende rol te kunnen uitoefenen is tijdige en transparante informatie-uitwisseling noodzakelijk. Zeker in een jaar waar een structureel tekort moet worden omgebogen en een deel van het tekort uit 2017 moet worden gecompenseerd, is het frequent en tijdig delen van de voortgang essentieel. Dit is in de recente adviezen bij de ontwerp BW 2018 en de eerste UR 2018 steeds door het Cft benadrukt. Bij het advies op de eerste UR 2018 is ook gevraagd om redengevende verklaringen te verstrekken bij de afwijkingen tussen de realisaties en de prognoses. Bij deze tweede UR zijn deze verklaringen wederom te beperkt.

De realisatie van de totale lasten loopt volgens de tweede UR in de pas met de begroting maar daarin wordt geen specifieke toelichting gegeven op de afwijkingen. De realisatie van de personeelslasten komt eind juni uit op ANG 232,7 miljoen en ligt daarmee ANG 5,0 miljoen boven de prognose. De realisatie ligt hiermee ook ANG 2,6 miljoen hoger dan juni 2017, terwijl de eindejaarprognose 2018 voor het personeelsbudget lager ligt dan in 2017. Ook de afschrijvingen liggen ANG 2,5 miljoen voor op de prognose. Bij de onderbesteding ten opzichte van de prognose op subsidies (ANG -3,7 miljoen), goederen en diensten (ANG -4,2 miljoen) en sociale zekerheid (ANG -2,2 miljoen) blijkt niet of dit het gevolg is van bijvoorbeeld een vertraging die nog wordt ingehaald of dat daar een andere reden aan ten grondslag ligt.

Op basis van de toelichtingen zowel in de BW als de tweede UR is het Cft er niet van overtuigd dat de lastenontwikkeling voor het restant van 2018 binnen de begroting zal blijven. Met de beperkte informatievoorziening en de steeds wisselende gepresenteerde maatregelen om te komen tot kostenbesparingen, voldoet de BW 2018 niet aan de normen van de Rft.

Op basis van de rapportage over de voortgang van de kostenbesparende maatregelen kan slechts voor ANG 14 miljoen van de ANG 29 miljoen aan beoogde besparingen een redelijke mate van vertrouwen worden verkregen over de haalbaarheid. Voor het restant van ANG 15 miljoen zullen nu alternatieven moeten worden benoemd.

Baten en compliance verhogende maatregelen

In de realisatie komen de totale baten tot en met het tweede kwartaal uit op ANG 816,8 miljoen. De totale baten blijven met ANG 29,4 miljoen achter ten opzichte van de prognose van ANG 846,2 miljoen. De tegenvaller bij de baten wordt met name veroorzaakt door de tegenvallende belastingopbrengsten van ANG 25,9 miljoen. In het bijzonder de gerealiseerde winstbelasting en invoerrechten lopen achter op de prognose. Deze worden deels gecompenseerd door een meevaller bij de inkomstenbelasting, waarvan de achtergrond in de tweede UR niet nader wordt toegelicht. Tevens is er bij de andere baten een tegenvaller van ANG 4,9 miljoen gerealiseerd. De tegenvaller bij de andere baten wordt met name veroorzaakt door tegenvallende opbrengsten bij pachten, verhuur, agio en rentebaten en bij de verkoop goederen en diensten.

Curaçao geeft aan dat de begrote belastingopbrengsten nog volledig in 2018 zullen worden gerealiseerd inclusief de compliance maatregelen. Als het Cft de realisatie van de totale belastingen tot en met het tweede kwartaal extrapoleert tot het einde van het jaar, ook rekening houdend met de seizoenpatronen, dan is de prognose van het Cft dat de totale belastingopbrengsten tussen de ANG 20 en 40 miljoen (gemiddeld 30 miljoen) zullen tegenvallen.

In de ontvangen informatie over de belastingopbrengsten en compliance wordt aangegeven dat de belastingopbrengsten tot en met het tweede kwartaal van 2018 ANG 21,4 miljoen hoger liggen dan het tweede kwartaal 2017. Echter, de totale belastingopbrengsten opgenomen in de begroting 2018 -inclusief wijzigingen- zijn ca. ANG 65 miljoen hoger dan de totale gerealiseerde belastingopbrengsten over 2017. De gerealiseerde belastingopbrengsten over het afgelopen halfjaar zijn weliswaar hoger ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar, echter als dit tempo wordt voortgezet zal de totale opgenomen verhoging in de belastingopbrengsten niet gerealiseerd worden aangezien hiervan over het eerste halfjaar nog geen derde deel is gerealiseerd.

Het Cft is op basis van de realisaties van de belastingopbrengsten en de prognoses voor het einde van het jaar van oordeel dat de opgenomen belastingopbrengsten in de begroting 2018 niet meer volledig gerealiseerd kunnen worden. Het Cft verwacht een tegenvaller van ca. ANG 30 miljoen bij de belastingopbrengsten over heel 2018. Het Cft beveelt u daarom aan om nu maatregelen te nemen om het tekort bij de belastingen te dekken.

U geeft aan dat u per 23 juli jl. een verlaging van de materiele lasten van 5% heeft doorgevoerd. Dit is een bedrag van circa ANG 10 miljoen. Het Cft adviseert dit bedrag niet vrij te geven en als onderdeel van de begrotingswijziging de verlaging van deze budgetten te verwerken. Voor het resterende tekort in de belastingen (minstens 20 miljoen) wordt u gevraagd alternatieve maatregelen te benoemen.

Kapitaaldienst

De kapitaaldienst sluit in het tweede kwartaal voorlopig met een tekort van ANG 37,4 miljoen. Inmiddels is reeds voor ANG 82,3 miljoen geïnvesteerd, terwijl er voor het hele jaar naast de beoogde lening van ANG 69,2 miljoen nog ANG 87 miljoen aan afschrijvingen is begroot. In een situatie waarbij het land niet voldoet aan de normen van Artikel 15 uit de Rft kan op basis van de Rft niet worden geleend. Het Cft adviseert daarom de investeringen te temporiseren, om te voorkomen dat de liquiditeitspositie van het Land verder verslechtert.

Dividenden

In de begroting 2018 is een bedrag van ANG 15 miljoen opgenomen voor het terugbrengen van de overreserves bij enkele entiteiten. Bij het advies van het Cft op de ontwerp BW 2018 is gevraagd om een onderbouwing van dit bedrag. Daarvoor is een nadere onderbouwing aangeleverd die het Cft op basis van de ontvangen jaarrekening als realistisch beschouwt en is gebleken dat het gaat hier om een reserve bij het Kadaster, die niet langer hoeft te worden aangehouden. Wel dringt het Cft erop aan dat met deze organisatie een betalingstermijn wordt afgesproken.

Op verzoek heeft het Cft een besluit van de AVA van UTS mogen ontvangen aangaande dividenduitkering over de jaarschijf 2016. Het AVA besluit dateert van 13 augustus 2018. Het Cft maakt hieruit op dat er tijdens het opstellen van de jaarrekening 2016 geen grond was voor het opvoeren van deze dividendvordering (geen directiebesluit noch een AVA-besluit). Dit wordt onderschreven door SOAB die bij de controle op de jaarrekening 2016 het opgenomen dividend UTS beschouwt als een getrouwheidsonzekerheid en financiële rechtmatigheidsonzekerheid. Uit de begeleidende brief van de minister bij de tweede UR blijkt dat de regering geen risico ziet bij de inning van het opgenomen dividendbedrag. In het AVA-besluit staat echter dat er voor het jaar 2016 geen dividend van ANG 37 miljoen meer zal worden uitgekeerd, maar boven nominaal gestort kapitaal zal worden terugbetaald. Afhankelijk van de verwerking en het resultaat van UTS over 2017 zou dit de waardering van de deelneming en het vermogen van het Land kunnen beïnvloeden. Daarnaast worden er diverse voorwaarden aan de terugbetaling van het boven-nominaal gestort kapitaal gesteld, waarbij van het Land eerst medewerking wordt gevraagd. Aanvullend zullen er volgens dit besluit nog afspraken moeten worden gemaakt over het moment van de daadwerkelijke terugbetaling. Het Cft beschouwt daarmee de vordering op UTS als zeer onzeker en vraagt voor het volledige bedrag van ANG 37 miljoen een voorziening te treffen ten laste van de gewone dienst.

Voor zover het de overige verantwoorde dividenden 2016 en 2017 betreft, waar conform de tweede UR 2018 nog geen betaling op heeft plaatsgevonden (ca. ANG 112 miljoen, verminderd met ANG 37 miljoen voor UTS, zie bijlage) dienen per overheidsvennootschap afspraken gemaakt te worden over de uiterlijke termijn voor de betaalbaarstelling. Het Cft is van mening dat dividendvorderingen, net als andere vorderingen, binnen een realistische termijn voldaan moeten worden. Indien de liquiditeitspositie van de betreffende vennootschap dit niet toestaat, had het besluit om tot uitkeren van een dividend over te gaan initieel reeds onvoldoende grond.

Een stapeling van verantwoorde dividendbaten waar geen besluitvorming aan ten grondslag ligt en voor zover er wel besluitvorming is, geen tijdige betaling op plaatsvindt, vertegenwoordigt een verborgen risico voor het Land Curaçao waardoor het Land op den duur in liquiditeitsproblemen kan komen. Alvorens een dividendvordering op te kunnen nemen in de verantwoording zou minimaal een besluit van de Algemene Vergadering Aandeelhouders (AVA) genomen moeten zijn waarin bovendien de termijn voor een onvoorwaardelijke betaalbaarstelling is opgenomen. Het Cft adviseert de minister met de overheidsvennootschappen waar dividenden voor zijn begroot ook direct betalingsregelingen te treffen en daarover in de derde UR te rapporteren.

Tot slot beveelt het Cft aan dat er voor overheidsvennootschappen uiterlijk aan het eind van het eerste kwartaal 2019 tot een vastgesteld structureel dividendbeleid wordt gekomen, waarbij de continuïteit van de overheidsdeelnemingen wordt gewaarborgd. Daarnaast adviseert het Cft een werkwijze vast te stellen voor zowel het begroten van dividenden als het waarborgen van besluitvorming die onvoorwaardelijk is betreffende de betaalbaarstelling. Dit voorkomt langjarige openstaande vorderingen en verhoogt de controleerbaarheid.

Sehos

Uit de BW en tweede UR 2018 blijkt geen actuele informatie over het aandeel van het Land in de schuldpositie van Sehos, noch wat het "worst-case" scenario is, noch wat mogelijke oplossingsrichtingen zijn. U geeft in de aanbiedingsbrief bij de tweede UR aan dat de het SOAB-rapport over de schuldpositie van Sehos nog niet definitief is. Door het ontbreken van deze informatie is voor het Cft onvoldoende controleerbaar of er sprake is van een reëel risico voor de begroting 2018 en verder. Wij verzoeken u dan ook de besluitvorming om tot een definitieve versie van het rapport te komen, af te ronden en het rapport uiterlijk tegelijkertijd met het antwoord op dit schrijven aan ons te doen toekomen.

HNO

Conform de afspraak die met u is gemaakt, zou u bij de aanlevering van de tweede UR de second opinion van SOAB op de business case HNO, inclusief dekkingsmaatregelen, de gevoeligheidsanalyse en de relevante informatie van de SVB over de kostenbesparende maatregelen in het kader van HNO meesturen. Deze documenten zijn niet ontvangen waardoor het voor het Cft onvoldoende controleerbaar is of er sprake is van een reëel risico voor de begroting 2018 en verder. Het Cft ontvangt deze informatie graag binnen de voor dit advies geldende reactietermijn.

Bij de eerder aangetrokken financiering uit Nederland voor HNO had het Cft een wettelijk toetsende rol. Het Land Curaçao heeft een systeemverantwoordelijkheid voor een betaalbare gezondheidszorg voor alle inwoners van Curaçao en is daarmee uiteindelijk risicodragend. Een relatieve hoge zorgvraag en de toenemende vergrijzing doen dat risico eerder toenemen dan verkleinen. De bouw en de exploitatie van HNO als onderdeel van modernisering van de gezondheidszorg in Curaçao hebben het potentieel in zich van een aanzienlijke risico op de begroting van het Land. Om die reden wil het Cft dan ook betrokken blijven bij de financieringsstructuur. Het Cft verzoekt u eventuele aanvullende financiering die voor HNO benodigd is om de realisatie en start van het nieuwe ziekenhuis mogelijk te maken ter beoordeling voor te leggen aan het Cft.

Fundashon Kas Popular

Het Cft maakt zich zorgen over de impact die de onzekerheden rondom de claim van het Fundashon Kas Popular (FKP) jegens Curaçao kan hebben op de begroting 2018. De oorspronkelijke claim van FKP was ANG 258 miljoen. Na onderhandelingen met het Land en FKP is dit volgens de vierde UR 2017 bijgesteld naar ANG 100 miljoen voor de periode tot en met 2009. In de risicoanalyse van het Land is aangegeven dat op basis van het SOAB-onderzoeksrapport van 2014, slechts een deel van de claim van FKP gegrond is. Hiertoe heeft het Land besloten om een voorziening te treffen van ANG 13 miljoen. FKP heeft volgens het ministerie van Financiën bezwaar aangetekend bijna een jaar na verschijnen van het advies. De ministers van VVRP en SOAW zijn momenteel in overleg met het FKP om de juistheid van de bezwaren te toetsen. Het Cft heeft 15 augustus jl. het rapport van SOAB ontvangen. Over de jaren 2010 en 2011 wordt de afrekening nog bepaald. Het Cft merkt op dat gezien FKP nog niet heeft ingestemd met het advies van SOAB over de nabetaling t/m 2009 en dat er nog geen duidelijkheid bestaat over de hoogte van de nabetaling 2010 en 2011, het risico van de hoogte van de claim op het Land en daarmee de begroting nog niet (volledig) gemitigeerd is. Het is in ieders voordeel als er vaart wordt gezet op het bereiken van overeenstemming en zekerheid tussen het Land en het FKP over de omvang en correctheid van de claim. Het Cft verzoekt u derhalve om hierop aan te sturen vóór het einde van het jaar 2018.

Refineria di Korsou

Het Cft ziet concrete risico's voor de begroting in de exploitatie van de raffinaderij. Met de huidige onzekerheden over de exploitatie in de komende periode en in de periode na 2019 verzoekt het Cft om een analyse, uitwerking van denkbare scenario's en benoeming van de risico's.

Verdere proces

Conform artikel 12 lid 4 van de Rft, dient het bestuur binnen 14 dagen na verzending van deze brief aan het college mee te delen op welke wijze rekening wordt gehouden met de aanbevelingen met vermelding van de termijnen die daarbij in acht genomen zullen worden.

Kenmerk
Cft 201800183
Blad
10/11

Als het bestuur dit nalaat of in onvoldoende mate tegemoet komt aan de normen van artikel 15 Rft, bericht het Cft hierover binnen veertien dagen na het verstrijken van bovenstaande termijn aan het bestuur en de Staten conform artikel 12 lid 5 van de Rft. Als na zeven dagen na deze berichtgeving naar het oordeel van het Cft sprake blijft van een begroting die geheel of ten dele niet voldoet aan de normen zoals bedoeld in artikel 15 van de Rft, bericht het college de Rijksministerraad hierover. Dit bericht kan vergezeld gaan van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing zoals beschreven in artikel 13 van de Rft.

Het Cft maakt zich ernstig zorgen over de financieel economische situatie waarin Curaçao zich momenteel bevindt en zal de Rijksministerraad op basis van artikel 4 Rft hierover informeren.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid die te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De Minister-President van Curaçao
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao

Bijlage 1: overzicht van openstaande dividendvorderingen zoals opgenomen in de tweede UR 2018

Mln. ANG	Jaarrekening	Begroting	Totaal	Openstaand
Naam NV	2016	2017		2e UR 2018
CBCS	6,8	8,8	15,6	23,2 ¹
CAH	3	3	6	0
Curoil	25	8	33	18,7
CPA	39,1	13	52,1	13
RdK	9,1	9	18,1	18,1
UTS	44	-7	37	37
Curinde	2,8	0	2,8	1,7
Buskabaai	1,1	0	1,1	0,6
DC-ANSP	0	3,6	3,6	0
TOTAAL	130,9	38,2	169,3	112,4

¹ Inclusief vorderingen van vóór 2016